

Indhold

Indledning.....	2
Lovgrundlag	3
Lovhjemmel	3
Ikrafttræden	3
Bekæmpelsespligt.....	3
Prioritering af arealer	3
Tidsfrister for bekæmpelse.....	3
Tilsyn, påbud og bekæmpelse	3
Opkrævning for bekæmpelse	4
Målsætning.....	5
Plantebeskrivelse.....	6
Udseende.....	7
Voksesteder	7
Forvekslingsmuligheder	8
Bekæmpelse	10
Indberetning fra borgere	10
Klage	12
Kontakt	12

Indledning

Kæmpe bjørneklo findes overalt i landskabet – både på landbrugsjord, naturarealer, haver, private og offentlige arealer. Den trives i næsten alle naturtyper og breder sig hurtigt. Kæmpe bjørneklo skal bekæmpes da den er årsag til tilbagegang i biodiversitet, med deraf følgende store ændringer i økosystemer. Hvis planten eksempelvis vokser ved et vandløb, kan der ske erosion af brinken med øget udvaskning af næringsstoffer og sedimenter til vandløbet.

Udover de økologiske problemer, er saften fra planten fototoksisk dvs. hvis en person får plantesaft på huden og derefter bliver udsat for sollys sker der en forbrænding.

Siden 2004 har Kæmpe bjørneklo været omfattet af bekæmpelse ifølge en særlig bekendtgørelse under Lov om drift af landbrugsjorder, der muliggør en lokal indsatsplan mod arten.

Indsatsplanen skal være med til at styrke indsatsen, da alle grundejere i kommunen, både offentlige og private, vil være forpligtigede til at bekæmpe Kæmpe bjørneklo.

Indsatsplanen henvender sig til alle afdelinger samt alle borgere i Mariagerfjord Kommune som varetager drift af offentlige arealer – natur, skove, veje, parker, grønne områder, institutioner m.v.

Når indsatsplanen bliver endelig vedtaget giver den mulighed for at iværksætte bekæmpelse for lodsejers regning.

Lovgrundlag

Lovhjemmel

Indsatsplanen er udarbejdet med hjemmel i Bekendtgørelse af lov om drift af landbrugsjorder (LBK 12/03/2009) med efterfølgende bekendtgørelse om bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo (BEK 842 af 23/06/2017) hvilket giver kommunalbestyrelsen mulighed for at vedtage og offentliggøre en indsatsplan for bekæmpelse af bjørneklo.

Ikrafttræden

Indsatsplanen og pligten til at udføre bekæmpelse efter planens bestemmelser, træder i kraft 1. januar 2017.

Bekæmpelsespligt

Hele kommunens geografiske område er udpeget som indsatsområde. Dermed forpligtes ejere af arealer omfattet af planen til at deltage i bekæmpelsen. Bekæmpelsen skal være så effektiv, at den enkelte plante dør og at spredningen til enhver tid forhindres.

Prioritering af arealer

I og med at hele kommunen er indsatsplanlagt er det væsentligt, at der laves en prioritering.

1. Natura 2000
2. Offentlige arealer
3. Naturarealer
4. Spredningskorridorer – vandløb, veje o.lign.
5. Andre arealer

De offentlige arealer dækker både de offentlige naturarealer og de offentlige grønne områder. Naturarealerne samt spredningskorridorerne er både de private naturarealer og spredningskorridorer og de offentlige spredningskorridorer.

Tidsfrister for bekæmpelse

Bekæmpelsen skal gentages og kontrolleres flere gange i løbet af en sæson.

- Bekæmpelse inden 15. maj
- Bekæmpelse/kontrol inden 15. juli
- Bekæmpelse/kontrol inden 1. september

Tilsyn, påbud og bekæmpelse

Mariagerfjord Kommune er forpligtet til at foretage kontrol på de arealer, som er omfattet af indsatsplanen. Jf. BEK 842 af 23/06/2017, § 4 stk. 2 har kommunen adgang til de arealer som indsatsplanen dækker – både offentlige og privatejede- med henblik

på kontrol eller bekæmpelse.
Kommunens medarbejder skal
medbringe behørig legitimation.

Prisen er en maksimumspris
medmindre der er en veldokumenteret
begrundelse.

Hvis Kommunen registrerer, at en
lodsejer ikke overholder indsatsplanen
dvs. aktivt bekæmper bjørneklo, kan
kommunen udstede et skriftelig påbud
med en tidsfrist på minimum 14 dage
til at foretage bekæmpelsen. Bilag 1.

Inden der udstedes et påbud vil
forvaltningen udsende et forvarsel.
Bilag 2.

Det skal samtidig fremgå af skrivelsen
til lodsejeren, at kommunen vil føre
tilsyn med om arbejdet er udført samt,
at kommunen vil iværksætte
bekæmpelse hvis dette ikke er sket når
tilsynet sker. Endvidere vil det fremgå,
at der kan foretages bekæmpelse for
ejers/brugers regning.

Det er driftsafdelingen i Park og Trafik
der fører tilsyn, giver forvarsel samt
påbud og evt. bekæmpelse for ejers
regning.

Opkrævning for bekæmpelse

BEK 842 af 23/06/2017 giver mulighed
for at opkræve 3,81 kr. pr. m². Prisen
reguleres årligt med nettoindekset i
januar.

Målsætning

I og med at Kæmpe bjørneklo er den eneste invasive art med lovgivning om bekæmpelse er det en statslig prioritering.

Derfor er formålet med indsatsplanen for bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo, at Mariagerfjord kommune i samarbejde med private lodsejere samt nabokommunerne, kan nå det fælles mål - at få Kæmpe bjørneklo udryddet.

Strategien for den egentlig udførsel af indsatsplanens bestemmelser er at skabe interesse og forståelse af problematikken omkring Kæmpe bjørneklo.

For at opnå det fælles mål – at få udryddet Kæmpe bjørneklo – er der opstillet følgende mål;

- At stoppe spredning ved at undgå blomstring på alle offentlige og private arealer
- At få en fælles koordineret indsats mod bjørneklo med nabokommuner samt interesseorganisationer
- At synliggøre problematikken ved plantes spredning for borgerne for derved at opnå flere indberetninger
- At vejlede og informere borgerne i kommunen i

spørgsmål vedrørende
bekæmpelse af Kæmpe
bjørneklo

Danmarksflora.dk – Kæmpe bjørneklo

Plantebeskrivelse

Kæmpe bjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*) stammer fra Kaukasus og blev indført i Danmark i slutningen af omkring 1870, som en eksotisk plante til botaniske haver. Siden er udbredelse vokset markant og planten har nu udviklet sig til et stort problem i den danske natur.

Kæmpe bjørneklo er en stor og hurtigvoksende skærmpolte. Planten vokser ofte i kolonier bestående af både frøplanter, 1-årige samt ældre planter med grundblade, samt blomstrende voksne planter. Den gennemgår en vegetativ vækstfase og blomstrer, under normale forhold, i det tredje til femte vækstår. Som

oftest er planten 2-årig hvilket betyder, at den bruger sit første år til at spire og vokse sig stor. Kæmpe bjørneklo kan blive flere år gammel hvis frøsætningen forhindres – eksempelvis ved kontinuerlig slåning. Andet år vil den blomstre, sætte frø og derefter dø.

Planten blomstrer typisk fra juni til august. Frøene kan bevare spireevnen 7-8 år i jorden. Da planten kun formere sig ved hjælp af frø, er en forhindring af frøspredning alt afgørende at hindre spredning af planten.

Danmarksflora.dk – Kæmpe bjørneklo

Udseende

Skærm	• Hvælvet • Op til 80 cm bred • 50-150 skærmgrene
--------------	---

	• 50-80.000 blomster pr. plante • 20.000 frø pr plante
Stængel	• Hul • Furet • Grøn med røde/violette pletter • 5-10 cm tyk • Spredte stive hår • 2-4 meter høj
Blade	• Grundblade op til 150 cm • Groft takkede • Spredte • Fjersnitdelte • Dybt indskårne
Rod	• Pælerod der forgrener sig • Ingen rodskud eller udløbere • 30-60 cm lang

Tabel 1: Kæmpe bjørneklo – udseende.

Voksesteder

Den forekommer i næsten alle naturtyper og er udbredt over hele Danmark, især på arealer der ikke dyrkes eller afgræsses. Den findes dog ofte langs vandløb da disse fungerer, som effektive spredningsveje for frøene. Kæmpe bjørneklo er udbredt over hele kommunen.

Forvekslingsmuligheder

Kæmpe bjørneklo kendes bedst på sin markante størrelse, men både skærme og blade kan dog let

Strandkvan - fugleognatur.dk: Lars Thomas

Almindelig bjørneklo - Danmarksflora.dk

forveksles med en del andre planter. De naturligt forekommende arter som almindelig bjørneklo, grønblomstret bjørneklo, pastinak, strandkvan, kåltidsel og skov-angelik kan forveksles med kæmpe-bjørneklo. De er dog alle mindre.

Kåltidsel - Danmarksflora.dk

Grønblomstre Bjørneklo - Biopix: JC Schou

Angelik - Danmarksflora.dk

Bekæmpelse

Hvilken strategi der vælges til bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo, er afhængig af hvor mange planter der skal bekæmpes. Uanset hvilken bekæmpelsesmetode man vælger, vil det tage flere år at bekæmpe Kæmpe bjørneklo fra et areal da frøene, som tidligere nævnt, kan ligge i jorden i 7-8 år og stadig være spiringsdygtige.

Endvidere er arealets benyttelse også afgørende for hvilken bekæmpelsesmetode der skal vælges. Eksempelvis må der ikke benyttes kemisk bekæmpelse på økologiske arealer. Lige som der skal udvises forsigtighed ved brug af kemi langs vandløb og søer, da kemi ikke må komme i vandmiljøet.

Der er overordnet set fire metoder som kan bruges til at fjerne planterne:

- Rodstikning/opgravning
- Slåning
- Græsning
- Kemi

Desuden kan man standse spredning fra et areal ved at fjerne blomsterskærmene inden frøsætning. Dette skal dog kun benyttes det år planten/blomsterskærmen opdages, da metoden ikke anses som den mest effektive.

Som nævnt så tager indsatsen lang tid- dog kan indsatsen gradvis reduceres da mængden af planter reduceres efterhånden. Arealerne skal dog forsat overvåges.

Det anbefales at bekæmpe to gange i mellem 15. april og 1. juli. Jo mindre planterne er når bekæmpelsen startes, jo nemmere og billigere er bekæmpelsen.

Hvis bekæmpelsen skal ske på arealer der er underlagt Naturbeskyttelsesloven § 3, kan det være nødvendigt med en dispensation.

Indberetning fra borgere

For at lette indberetningsmulighederne for borgerne kan de indsende mail og billeder via giv-et-praj-app'en eller bjoernekle@mariagerfjord.dk. De indkomne mails sendes videre til den ansvarlige i Park og Trafik.

Metode	Udførelse	Fordele	Ulemper
Rodstikning opgravning	Planten rodstikkes med en spade 10-15 cm under jorden. De opgravede planter skal fjernes fra arealet eller det skal sikres at de tørrer ud. Der kan bekæmpes ca. 100 planter i timen.	• God til mindre kolonier • Velegnet til mindre arealer • Kan bruges på økologiske arealer	• Tidskrævende • Vanskelig i blød eller hård jord • Uegnet til store bestande
Manuel slåning	Slås med le, buskrydder(der skal bruges klinge for at undgå safttåger) eller fingerklipper. Planten bliver udsultet på sigt. Der kan bekæmpes ca. 100-200 planter i timen.	• God til mindre arealer	• Tidskrævende • Vanskelig i kuperet terræn
Maskinel slåning	Traktormonteret finger,-slagle,- eller rotorklipper. Planten bliver udsultet på sigt. Der kan bekæmpes 1000-2000 planter i timen.	• God til store arealer med store bestande	• Kan ikke bruges på arealer med anden beplantning • Risiko for traktose
Græsning	Dyrene foretrækker de friske små skud, så metoden er effektiv hvis dyrene kommer tidligt på arealet. Der skal benyttes dyr med mørkpigmenterede og pelsede hudtyper på mulen da disse kan modstå saften.	• Stor rekreativ værdi • Kan bruges på økologiske arealer	• Kræver daglig tilsyn • Det kan være svært at finde dyreholdere
Kemi	Sprøjtemidlet skal smøres på selve planten enten med weed-wiper eller spray.	• Effektiv	• Ikke miljøvenlig

Lige gyldigt hvilken metode der vælges, er det vigtigt at beskytte sig mod saften fra Kæmpe bjørneklo. Saften er fototoksisk hvilket betyder den kan give forbrændinger når den udsættes for sollys. Endvidere tager ophealingen af sår længere tid end normalt. Derfor skal der benyttes værnemidler således at hud og øjne skal beskyttes. Tøj og

handsker skal være vandtætte for at undgå, at stoffet bliver mættet af saften.

Hvis huden bliver ramt af saften, er det vigtigt at beskytte sig mod sollys og hurtigst muligt vaske området med vand og sæbe. I tilfælde hvor saften rammer øjnene skal der straks skylles med vand, beskyttes mod sollys og søges læge.

Klage

Indsatsplanens overensstemmelse med bekendtgørelsens indholdsmæssige krav kan påklages til Plantedirektoratet. Landbrug og Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening samt Friluftsrådets hovedorganisationer er klageberigtiget.

Klagen indgives til kommunen, som videresender klagen med kommunens bemærkninger til Plantedirektoratet.

Klagefristen er fire uger fra datoen for den endelige vedtagelse af indsatsplanen. Plantedirektoratets afgørelse kan ikke indbringes for en anden administrativ myndighed.

Kontakt

Mariagerfjord Kommune

Park og Trafik

Østergade 22

9510 Arden

97 11 30 00

www.mariagerfjord.dk